

Spis treści

Przedmowa	11
<i>Dariusz Makitła</i>	

Część pierwsza

Konstytucjonalizm w okresie porozbiorowym (1795–1918)	13
--	----

Rozdział 1. Księstwo Warszawskie (1807–1815)	15
---	----

Michał Gałędek

Charakterystyka ogólna	15
Ustrój społeczny	20
Monarcha i Sejm	24
Rząd	31
Administracja	39
Sądownictwo	46

Rozdział 2. Królestwo Polskie (1815–1832)	47
--	----

Michał Gałędek

Przygotowanie konstytucji	47
Wzorce dla Konstytucji Królestwa Polskiego	55
Związek z Rosją	65
Ustrój społeczny oraz prawa obywatelskie i polityczne	65
Zasada monarchiczna	69
Omnipotencja monarchy w sferze egzekutywy	76
Rząd i administracja	78
Reprezentacja narodowa	86

Kompetencje prawodawcze Sejmu	89
Kompetencje kontrolne Sejmu	94
Odpowiedzialność konstytucyjna	99
Rozdział 3. Wolne Miasto Kraków (1815–1846)	109
<i>Paweł Cichoń</i>	
Losy Krakowa w obradach kongresu wiedeńskiego	109
Terytorium Wolnego Miasta Krakowa	111
Status prawnomiędzynarodowy	111
Zależność Wolnego Miasta Krakowa <i>de facto</i> i <i>de iure</i> wobec mocarstw opiekuńczych	113
Konstytucje Rzeczypospolitej Krakowskiej, ich geneza, treść i systematyka	117
Prawa obywatelskie i polityczne	120
Prawa wyznaniowe	120
Równość obywateli wobec prawa	120
Prawa „rolników”	120
Prawa cudzoziemców	121
Nietykalność majątkowa i wolność druku	121
Prawa polityczne	122
Organy konstytucyjne: ich ewolucja i praktyka działania	124
Podział administracyjny i organy terytorialne	129
Konstytucyjny ustrój sądownictwa	131
Konstytucjonalizm Wolnego Miasta Krakowa – próba podsumowania	135
Rozdział 4. Konstytucjonalizm w Galicji (1772–1918)	138
<i>Marian Małecki</i>	
Uwagi ogólne	138
W drodze do powstania Królestwa Galicji i Lodomerii	141
Polska myśl ustrojowa schyłku XVIII wieku. Niezrealizowany projekt konstytucji dla Galicji – Charta Leopoldina (1790)	145
W cieniu napoleońskich orłów, czyli Pokorne Przełożenie	151
Pomiędzy czystym absolutyzmem a pełnią demokracji – system kurialny w Galicji	
Sejm Stanowy (Postulatowy) i Wydział Stanowy	152
Okres rabacji i Wiosny Ludów	158
Ku autonomii – Galicja we Wiedniu czy Wiedeń w Galicji?	166
Sejm Krajowy jako reprezentacja kraju – skład, kadencyjność i działalność w komisjach sejmowych	171
I kadencja	173
II kadencja	173
III kadencja	174
IV kadencja	174
V kadencja	175
VI kadencja	175
VII kadencja	176
VIII kadencja	177
IX kadencja	177
X kadencja	177
Początki sejmów krajowych Przedlitawii a Koło Polskie w Wiedniu	180
Ministerstwo dla Galicji (1871–1918)	183

Rada Szkolna Krajowa	184
Uprawnienia Sejmu Krajowego Galicyjskiego	185
Marszałek Sejmu Krajowego	188
Namiestnik w sejmie	189
Działalność poselska w sejmie	191
Wydział Krajowy	194
Podsumowanie	198

Rozdział 5. Królestwo Polskie (1916–1918) 201

Dariusz Makitła i Angelika Wojtan

Część druga

Konstytucjonalizm w Polsce (1918–1997) 211

Rozdział 1. Reformy prawa od odrodzenia do oświecenia (1918–1935) 213

Angelika Wojtan

1918–1921 – Kształtowanie porządku ustrojowo-prawnego w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości Rzeczypospolitej	213
11 listopada 1918 roku – porządek ustrojowo-prawny niepodległej Rzeczypospolitej	213
Prace nad przyszłą ustawą zasadniczą	228
Ustawa z dnia 17 marca 1921 roku – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	232
Kształtowanie porządku ustrojowo-prawnego po uchwaleniu Konstytucji Marcowej	253
Nowela Sierpniowa 1926 roku	260

Rozdział 2. Nowy porządek konstytucyjny II Rzeczypospolitej po uchwaleniu Konstytucji z 23 kwietnia 1935 roku (1935–1945) 274

Agnieszka Łukaszczyk-Walter

Krytyka postanowień Konstytucji Marcowej	274
Rewizja Konstytucji Marcowej według projektu BBWR w Sejmie II kadencji	277
Sejm III kadencji i uchwalenie Konstytucji Kwietniowej	279
Prace Komisji Konstytucyjnej Sejmu III kadencji i Ankieta BBWR	283
Uwagi o projekcie ustawy konstytucyjnej z dnia 26 stycznia 1934 roku autorstwa Wicemarszałka Stanisława Cara	285
Uwagi Senatu o projekcie konstytucji	286
Uchwalenie Konstytucji Kwietniowej	288
Podstawowe założenia ideologiczne nowej konstytucji	291
Prezydent jako czynnik nadrzędny w państwie	294
Kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	296
Akty urzędowe Prezydenta RP (prerogatywy i czynności urzędowe)	298
Akty urzędowe Prezydenta w zakresie kontroli nad Sejmem, Senatem i Rządem	301
Akty urzędowe Prezydenta w zakresie normodawczym	302
Uprawnienia Prezydenta w zakresie sądownictwa	305
Rząd	306
Pozycja ustrojowa Prezesa Rady Ministrów	307
Zakres kompetencji Rady Ministrów	308
Status ministrów i funkcjonowanie ministerstw	309
Zależność Prezesa Rady Ministrów i Ministrów od Prezydenta RP	310
Odpowiedzialność ministrów	311

Izby ustawodawcze w Konstytucji Kwietniowej	313
Wybory parlamentarne	313
Kadencja izb parlamentu	315
Rola regulaminów parlamentarnych	316
Funkcje izb ustawodawczych	317
Funkcja ustawodawcza	320
Prawo inicjatywy ustawodawczej	321
Funkcja finansowa (kontrolna)	321
Środki (instrumenty) kontrolne	323
Odpowiedzialność polityczna i konstytucyjna rządu	331
Siły zbrojne państwa	336
Organy władzy sądowniczej	337
Administracja państwowa	341
Administracja rządowa	343
Samorząd terytorialny i gospodarczy	346
Najwyższa Izba Kontroli	348
Sądownictwo administracyjne	349
Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej – ich obowiązki, prawa i wolności	351
Stany zagrożenia państwa	358
Tryb zmiany Konstytucji Kwietniowej	360
Konstytucja Kwietniowa po wybuchu II wojny światowej	360
Rozdział 3. Polska Ludowa i Polska Rzeczpospolita Ludowa (1944–1989)	364
<i>Angelika Wojtan</i>	
Rzeczpospolita Polska w strefie wpływów radzieckich w końcowej fazie II wojny światowej	364
Kształtowanie ustroju Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1944–1952	367
Działalność Krajowej Rady Narodowej w latach 1944–1947	370
Okres ustroju konstytucyjnego w latach 1947–1952	387
Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej 1952 roku	398
Kształtowanie porządku konstytucyjnego w latach 1953–1979	411
Początek okresu transformacji ustrojowych – zmiany konstytucyjno-ustrojowe w latach 1980–1988	422
Przeobrażenia konstytucyjno-ustrojowe w latach 1989–1992	431
Rozdział 4. Współczesny polski konstytucjonalizm (1989-1997)	445
<i>Jacek Zalesny</i>	
Periodyzacja	445
Prowolnościowe zmiany w systemie władzy komunistycznej	446
Okrągły Stół i konstytucjonalizacja jego ustaleń	449
Wybory 1989 roku	452
Zmiana aksjologii państwa	455
Modyfikacje prezydentury	455
Dekomunizacja ustroju terenowej administracji publicznej	456
Mała Konstytucja z 1992 roku jako wyraz poszukiwania <i>equilibrium</i> politycznego	457
Proces przygotowywania i uchwalania nowej Konstytucji RP oraz jego uwarunkowania	460
Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 roku – projektowanie	463
Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 roku – realizacja	473
Podsumowanie	476

Bibliografia	477
Skróty	523
Indeks rzeczowy	524
Indeks osobowy	531